

УВОД

Након завршетка Другог свјетског рата дошло је до подјеле свијета на два друштвено-економска блока. До деведесетих година прошлог вијека, овај период се често звао и доба хладног рата.¹ На војнобезбједносном плану формирају се два супротстављена савеза, Сјеверноатлантски савез (НАТО) под вођством САД и Варшавски споразум под вођством бившег СССР-а². Функционисање оба савеза је било на принципу колективне одбране тј. оружани напад на једну чланицу савеза би значео напад на све чланице датог савеза.

Распадом бившег СССР-а, дошло је до коријених промјена на војнобезбједносном плану. Варшавски споразум се расформирао, док је НАТО наставио да егзистира редефинишући своју улогу. На Самиту НАТО-а који се одржао у Лондону у јулу 1990., донешена је Декларација о преображају НАТО-а. Један од најважнијих задатака, поред колективне одбране држава чланица, био је и отварање безбједносног дијалога са земљама Централне и Источне Европе а све у циљу очувања мира и стабилности у Европи. С тим у вези, 1991. основан је Сјеверноатлантски савјет за сарадњу као форум за безбједносни дијалог између држава Централне и Источне Европе и НАТО-а. 1994. године основан је програм Партнерство за мир са основним циљем развијања практичне војне сарадње, односно реформе одбране и постизања интероперабилности са војним стандардима НАТО-а. Временом, овај програм је развио низ механизма сарадње између НАТО-а и државе чланице Партнерства за мир.

Ратни сукоб који се десио на простору Босне и Херцеговине у периоду од 1992. до 1995. окончао се потписивањем Генералног оквирног мировног споразума за Босну и Херцеговину чије су потписнице биле Савезна Република Југославија, Република Хрватска и Република Босна и Херцеговина 14.12.1995. године. Споразумом је предвиђено да се Босна и Херцеговина састоји од два ентитета: Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске. Због ратног сукоба, Босна и Херцеговина је знатно заостајала у процесу друштвено-економских и демократских реформи које су биле у јеку у земљама Централне и Источне Европе. Један од нагласака у реформи јавног сектора био је и реформа одбрамбених структура која ће довести до приступања Босне и Херцеговине Партнерству за мир 14.12.2006. године.

Циљ рада је се прикаже однос Босне и Херцеговине и НАТО-а у оквиру програма Партнерство за мир са перспективама евентуалног приступања овој организацији. У раду ће се примјењевати метода анализе садржаја и историјско - компаративна метода.

Рад је подјељен у три дијела. У првом дијелу под називом Сјеверноатлантски савез дат је кратак осврт на историјат, структуру и начине сарадње ове организације са другим државама.

¹ Хладним ратом назива се период развоја међународних односа послје Другог светског рата, који је означио крајњу заоштреност у односима између великих сила. У његовој основи стајали су супротстављени односи између Сједињених Америчких Држава и Совјетског Савеза, као и успостављање социјалистичког поретка у Централној и Источној Европи. Стално је постојала опасност од избијања новог рата свјетских размера. Преузето са http://hr.wikipedia.org/wiki/Хладни_рат

² СССР- Савез Совјетских Социјалистичких Република.

Други дио се односи на Партнерство за мир. С обзиром на тему рада, циљ је да се стекне основна слика о овом програму, односно да се прикажу механизми сарадње између државе чланице Партнерства за мир и НАТО-а.

У трећем и главном дијелу рада, приказано је учешће Босне и Херцеговине у Партнерству за мир. Циљ је да се сагледа начин како је Босна и Херцеговина стекла неопходне услове за приступање овом Програму, као и да се прикажу начини досадашње сарадње са НАТО-ом у оквиру Партнерства за мир.

На крају рада, дат је кратак осврт на перспективе приступања Босне и Херцеговине НАТО-у, односно сагледавање постојећих изазова по овом питању, као и става јавног мнијења у вези са евентуалним приступањем овој организацији.